

Izhaja
10. in 25. dne
vsakega meseca.

Stoji za
celo leto 3 gl. —
pol leta 1 „ 60
četrt „ — 2 80
(Posamezne štev.
15 kr.

Oznaniła
ikrat natisnena
od vrste 15 kr

Naročnina,
oznaniła in reklamacije
pošiljajo se
upravnističu
v Maribor.

Odrpte rekla-
macije so
poštne proste.

POPOTNIK.

Glasiło

„Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.

Izdajatelj in uređnik:

M. J. Nerat, nadučitelj.

Spisi in dopisi
pošiljajo se
uredništvu
v Maribor,
Reiserstrasse 8.

Pismom,
na katera se želi
odgovor,
naj se prídene
primerna poštna
znamka.

Na anonimne do-
pise se neoziramo.

Nepravilna pisma,
se ne sprejemajo.

Rokopisi
in na
tecu poslani knjige
se ne vračajo.

Sedmi občni zbor „Zaveze slov. učiteljskih društev“

v Novem mestu, 4. in 5. septembra 1895.

Minili so veseli dnevi, ko je praznovalo učiteljsko pobratimstvo lepe vspehe, ko je imelo slovensko učiteljstvo priložnost svetu pokazati, kaj premore solidarnost in složnost med nami in kako le sloga jači in povzdiguje naš ugled!

S prvim dolenskim vlakom se nas je pripeljalo 4. t. m. dopoldne od gorenjske strani okoli 100 udeležencev do Novega mesta. Na kolodvoru nas je pričakovala lepa množica gostoljubnih meščanov, na čelu ji gospod župan dolenske metropole. Mestna godba je svirala koračnico „Naprej“ in ko se je vlak ustavil, zbrali smo se na določenem mestu, kjer so nas domačini slovesno pozdravili. Predsednik novomeškega društva, čegar posredovanju in trudapolnemu delovanju se moramo v prvi vrsti zahvaliti, da smo doživeli nepričakovano sijajen vsprejem in da se je sploh vse tako redno vršilo, nas je ogovoril tako-le:

„Veleceenjene tovarišice, predragi tovariši!

Radostnim srcem pozdravilo je učiteljstvo Dolenske naše uzorne „Zaveze“ sklep, da priredi letošnje glavno zborovanje v metropoli Dolenske, v našem slavnem Novem mestu. Ponosni smo na to, da počastili ste nas sè svojo navzočnostjo Vi odgojitelji naše mladine, Vi pospeševalci narodne izomike. — Kjerkoli zborovali ste dosihdob, povsod vsprejeli so Vas s pravo navdušenostjo, s pravo bratsko prijaznostjo, prizadevaje si, počastiti Vas tako, kakor v resnici zaslužite, saj ste vzgojitelji in voditelji najdražjega, kar premore naš ubogi narod, njegove nežne dece, — našega bodočega naroda.

Da tudi mi Dolenci ne zaostanemo za drugimi, poskusili bomo s svojimi skromnimi močmi sladiti Vam urice Vašega častnega bivanja v naš, proseč Vas, da se zadovoljite z malim, kar ustvorila Vam je bratska ljubezen, kolegijalna dolžnost in narodna požrtvovalnost. V imenu učiteljskega društva novomeškega kličem Vam ginjenim in radostnim srcem: Dobro došle velečastite tovarišice, dobro došli predragi tovariši, pristrčno pozdravljeni v našem Novem mestu!“

Ko so se navdušeni „živio“-klici, ki so bili odziv temu pristrčnemu pozdravu, nekoliko polegli, je v imenu mestnega zastopa gospod župan Franjo Perko došle „Zavez-nike“ pozdravil tako-le:

„Velečastita gospoda! Slavna društva!

Posebna čast mi je Vas na tem mestu imenom Dolenske metropole pristrčno pozdraviti.

Prišli ste od vseh strani slovenske zemlje, od zelene Mure — deroče Drave, bistre Soče, od sinje Adrije — temne Kolpe — semkaj v Novomesto pri zeleni Krki — da se dogovarjate o svojih stanovskih in naše dece se tikajočih zadevah — da se razveseljete v naši sredi.

Častita gospoda — dame in gospodje — Vam dana je težavna naloga, izročena Vam je odgoja naše dece — našega naraščaja — naše nade!

Narod slovenski je ponosen na svoje učiteljstvo, ki tako lepo ustreza zahtevam svojega vzvišenega poklica — biti učitelj deci in ljudstvu.

Častita društva, ki ste se tukaj danes zbrala, presrečno pozdravljena. Dobro došla v Novemestu! Živila!

Te prisrčne besede našle so odmev v naših sreih in dali smo čutilom svojim od-duška s krepkimi „živio“-klici.

Ko se je potem podpredsednik „Zaveze“ gospod ravnatelj Ivan Lapajne tako meščanstvu kakor tudi učiteljskemu društvu novomeškemu na prelepem vsprejemu zbranimi in jedernatimi besedami iskreno zahvalil, zbrali smo se v vrste in korakali z godbo na čelu, ki je svirala vesele koračnice, proti 10 minut od postaje oddaljenemu mestu.

Mesto je bilo vse v praznični obleki, in nismo videli hiše, raz katere bi nas ne pozdravljale plapolajoče zastave, večinoma seveda v naših barvah, nam takorekoč zagotavljaje, da se gibljemo na domačih tleh, da nam je vse to pripravila stara, pristna slovenska gostoljubnost, katera se je pojavljala še zlasti v tem, da so nas skozi mesto korakajoče obsipavale nežne roke iz raznih oken z duhtečimi cvetkami, katere smo seveda s hvaležnimi občutki pripenjavalni na naša prsa, zahvaljujoč darovalke z navdušenimi „živio“-klici.

Dospevši do „Narodnega doma“ (prvega na vsem Slovenskem) pozdravi nas njegov načelnik, gospod odvetnik dr. Šegula z lepimi, v srea segajočimi besedami, prepustivši nam „Narodni dom“ za naša zborovanja in veselice, želeč nam, da bi se v njem čutili kakor doma in da bi prineslo naše zborovanje v vsakem oziru prav mnogo dobrega sadu. Zahvalil se je gospodu govorniku v imenu „Zaveznikov“ tajnik „Zaveze“, gospod Armin Gradišnik iz Hrastnika, povdarjajoč, da nam sega ta neizrečena gostoljubnost globoko v sree in da se je hočemo skazati hvaležni z vstrajnim, neumornim delom v svojem poklici v prid naše mile mladine in naroda slovenskega.

Med tem, ko so se udeleženci VII. Zaveznega sheda v posameznih hišah domoljubnega meščanstva nastanili, imel je odbor svojo sejo, da določi dnevni red za zbor odposlancev, ki se je vršil popoldne ob določeni uri. Poleg delegatov so popoldne imeli tudi pododbori (sekcije) svoja zborovanja. Toda o vsem tem, kakor o glavnem zboru poročamo natančneje v prihodnji naši številki. Danes hočemo omeniti le še na kratko koncert in banket.

Koncert se je vršil v gledališki dvorani „Narodnega doma“. Obiskan je bil pa toli mnogobrojno, da prostorna dvorana ni zamogla vsprejeti vseh poslušalcev. Mnogo jih je moglo poslušati od hodnika in postranskih dvoran. Da se je pa vršilo vse dovršeno — izborna, je najboljši dokaz, da je vsak vkljub neiznosni, res tropični vročini vstrajal do konca.

Otvorila je koncert gospica Ana Osana z deklamacijo S. Gregorčičeve pesmi: „Velika noč“. Ker je gospica znana kot skoraj najboljša interpretinja poezij našega dičnega pesnika, bi bilo pač odveč povdarjati, da je deklamovalka svojo nalogo izborna izvršila. Omenimo le, da so jo poslušalci obče burno pohvalili, kar je v resnici tudi zaslužila. Koncert se je potem vršil po tem-le vspredu:

1. Geslo: Dr. G. Ipavec: „Zavezna“, pel unisono zbor s spremljevanjem orkestra.
2. Mendelsohn-Bartholdy: „Ženitvanska koračnica“, sviral orkester.
3. Ant. Nedved: „Nazaj v planinski raj“, mešan zbor.
4. „Venec slovenskih pesmi“, udarjale gospice tamburašnje.
5. Dr. B. Ipavec: „Oblaku“, moški zbor.
6. Fr. Gerbič: „Lovska“, moški zbor s spremljevanjem rogov.
7. Abt. „Spančkaj sladko dete ljubo“.
- Hladnik: „Vesela pevka“, valček, udarjale gospice tamburašnje.
8. Ant. Nedved: „Vijolčen vonj“, mešan zbor.
9. Fr. S. Vilhar: „Bojna pesem“, moški zbor.
10. Anton Nedved: „Venec slovanskih narodnih pesmi“, mešan zbor s spremljevanjem orkestra.

Točke so se podajale precizno in povsem dovršeno. Pevke in pevci, gospice tamburašnje in orkester tekmovali so palmo večera. Resnično, tukaj se je spet pokazalo, da razpolagamo z izbornimi močmi v pevski kakor godbeni stroki in — kar je še posebne vrednosti — da imamo izborno izobražene glasbenike in pevovodje, ki razumejo navdihati pri izvrševanju skladbam vse one lastnosti, ki storé, da nam segajo do najskrivnejšega kotiča našega srca ter nas navdušujejo in očarajo ob jednom.

Gospod Potreb in je res pevovodja redke nadarjenosti in jeklene vstrajnosti, ki razume ob jednom pevce ne le učiti in vaditi, ampak jih tudi navdušiti, da se popolnoma udajo njegovi volji. In le tako je tudi možno prednašati težke zборе s tako dovršenostjo, kakor smo to imeli priložnost opazovati pri našem učiteljskem koncertu. Po rečenem je jasno, da se ne moremo spuščati v posameznosti, ker bi nas to vedlo predaleč in ker tudi ne čutimo dovolj zmožnosti v sebi prav oceniti umetniške vrednosti posameznih točk. A osebemu občutku moramo dati vendar duška, češ, da nismo še slišali pesmi „Nazaj v planinski raj“ nikoli in nikjer lepše in z večjo dovršenostjo peti, kakor pri učiteljskem koncertu v Novem mestu. Tudi gospice tamburašnje so nas z nežnim, čisto donečim in točnim sviranjem očarale, ter pokazale, da imajo v gospodu Hladniku izbornega učitelja. Zares, ta večer ostal nam bode v najlepšem in trajnem spominu in prepričani smo, da bode učiteljski ugled našo celokupnost in slogo primerno pospešil, v kar pomozi Bog in sreča junaška.

V četrtek po glavnem zborovanju smo se zbrali na vrtu pri Tučku k skupnemu obedu. Bilo nas je vseh skup blizu 200. Počastilo nas je mnogo častitih gostov: višjih uradnikov in odličnih meščanov, med njimi tudi gospod župan. Po resnem duševnem delu dopoldne posvetili smo tukaj nekaj uric zabavi in prijateljskemu razgovoru ter se navduševali k daljnemu neumornemu delu v našem poklicu. Meščanska godba pa nam je med obedom zasvirala marsikatero umetno in okroglo.

Podpredsednik ravnatelj Lapajne je govoril prvo navdušeno napitnico, omenjajoč, da mu je baš danes tukaj omenil odlični gost, da še v nobednem mestu ni slišal tako malo nemške besede, kakor v Novem mestu. In to je tudi res, kajti dolenska metropola je eminentno slovensko mesto in njega prebivalci so navdušeni, značajni Slovenci! In baš zato so tudi slovenske učiteljke tako gostoljubno sprejeli. Zahvaljujoč se jim zato napije govornik narodnemu meščanstvu novomeškemu! Gospod župan Franjo Perko se zahvaljuje in napije zavednemu slovenskemu učiteljstvu. Tudi gospod Bezljaj kot zastopnik „Pedag. društva“ napije Novomeščanom, zahvali se pa gospod deželni sodnijski svetnik dr. Škerl, čegar duhovito, „Zavezi“ posvečeno napitnico podamo „Popotnikovim“ bralcem, če bode le mogoče, morebiti drugokrat doslovno. Dalje so napivali: gosp.

Jug — Solkan novomeškemu učiteljskemu društvu, gospod Ferluga — Opčine z dolgo šaljivo napitnico, ki je povzročila občno veselost „Zaveznikom“, gospod E. Gangl — Ljubljana v duhovitem poetičnem govoru novomeškemu ženstvu in navzočim našim vrlim tovarišicam, gospod Dubrovič iz Istre v hrvaškem jeziku pevkam in pevcem ter pevodji gospodu Potrebinu — in tako se je vrstila napitnica za napitnico, dokler nas ni kazalec na uri opominjal, da se bliža čas, ko bo treba zapustiti gostoljubni kraj ter posloviti se od ljubljenih tovarišev prijateljev. Prebrali so se še brzoglavni pozdravi in razšli smo se na vse kraje, vzemajoč s seboj najlepše, neizbrisljive spomine na vesele dni v Novem mestu!

Došli so nam ti-le brzoglavni pozdravi:

Pragersko. Pridem popoldan, imam resolucije; pozdrave vsem! *Porekar.*

Vojnik. Vrli „Zavezi“ slava! Vzgoji nam kremenitih značajev v čast domovine!
Dr. Žižek, zdravnik; Kržišnik, kaplan; Brezovnik, učitelj.

Št. Lenart v Slov. gor. V procvit narodnega šolstva in v utrjevanje stanovskega nam ugleda delujočim zaveznim zborovalcem želi najboljših uspehov. Slava slovenskemu učiteljstvu! — Za učiteljsko društvo šentlenartskega okraja *Černko.*

Št. Lenart. Sloga, ljubezen prošinjaj „Zavezo“ učiteljstva slovenskega!
Kretanov.

Kanal. V duhu bivam z Vami ter kličem: Bog blagoslovi delovanje Vaše domovini v prid. V Novem mestu zbranim Na zdar!
Rustja.

Sežana. Ne oblika, nego srce naj druží naše ideale. Živela „Zaveza“!
Učiteljsko društvo Sežana.

Ajdovščina. Slava zborovalcem, čast Novomeščanom.
Medvešček, Kumar, Šinigoj.

Solkan. Skupščinarjem „Zaveze“ najin najsrčnejši pozdrav, vašemu delovanju obilno uspeha.
Adele Mozetič, Kristina Doljak.

Gorica. Milim tovarišem in prijateljem iz vse Slovenije iskrene pozdrave iz naše Gorice.
Gabršček.

Ptuj. Ptujsko učiteljsko društvo pozdravlja dično našo „Zavezo“ in vse pri zborovanji navzoče tovariše in tovarišice ter druge prijatelje učiteljstva slovenskega s krepkim „živijo“!

Ormož. Za stanovske interese vnetemu, pri glavnem shodu „Zaveze“ v Novem mestu združenemu narodnemu slovenskemu učiteljstvu srčen bratski pozdrav.
Ormoško učiteljsko društvo.

Vzroki slabemu šolskemu obiskovanju in sredstva, kako jih odpraviti.

V obče je znano, da je vedno šolsko obiskovanje prvi pogoj vspešnemu šolskemu pouku. Ako učenci neredno pohajajo šolo tudi odličn strokovnjak in spreten šolnik ne more doseči povoljnih vspehov. S kratka, slabo šolsko obiskovanje je največje zlo v šoli. In vendar, katera šola na kmetih — in le-te pridejo v tem pogledu v poštev, kajti po mestih je šolsko obiskovanje itak povoljno — pa je to li srečna, da se jej ni

boriti zoper to zlo. Ali je torej čudo, da vspehi ne morejo vselej zadostovati čisto tudi pretiranim zahtevam razmer ne poznajočega občinstva?

Kateri so pa vzroki slabemu šolskemu obiskovanju? To vprašanje razmotrivalo se je sicer že čestokrat, a po mojem mnenju navadno s preveč idealnega stališča. Reševalo se je navadno tako, kakor da je gledé šolskega obiskovanja vse odvisno le od učitelja. Nikakor ne bodem trdil, da učitelj v tem pogledu sploh ne pride v poštev, kakor bodem pozneje tudi razložil. Da bi se pa vsa krivda zastran slabega šolskega obiskovanja zapisala na rovaš učitelju, proti temu pa se moramo odločno zavarovati, kajti to je piškava teorija. Ako se marveč postavimo bolj na realna tla, našli bomo glavne vzroke slabemu šolskemu obiskovanju v povsem drugih okolnostih.

Glavnim vzrokom slabega šolskega obiskovanja smatram jaz pomanjkanje delavcev pri posameznih kmetijah, ki pa ima zopet svoj izvor v današnjem kritičnem položaju kmetijstva sploh. Pri kmetijski produkciji namreč gledé dohodkov in troškov ni zdravega razmerja. Posledica temu je, da kmetovalec ne more najeti zadostnega števila poslov. Prisiljen je torej ob nujnem delu pomagati si s svojo deco, ako boče pridelke otepi poginu. Zaradi tega podrži zdaj tega, zdaj onega otroka doma. Ako mu že pri delu veliko ne pripomore, varuje vsaj mlajše bratce in sestre, da gresta vsaj oba voditelja na delo. To se dogaja tudi v rodbinah, ki nikakor niso gledé šole malomarne ali pa celó šoli protivne. Kaj hočemo: „Sila kola lomi.“ Kako bi bilo temu vzroku v okom priti, ali ga vsaj ublažiti? V tem v oziru bi rekel: Merodajni činitelji naj skrbé, da se prej ko prej odpomore res žalostnemu stanju kmetijstva, potem se zboljša izvestno tudi šolsko obiskovanje. Ako bode kmetovalec po receptu bivšega francoskega kralja Henrika imel vsaj vsako nedeljo piščanca v loncu, potem mu tudi ne bo potreba pomoči njegove za šolo godne dece. Vsa druga sredstva so gledé tega vzroka skoraj le dvomljive vrednosti. Tako nekateri nasvetujejo, naj se kmet bolj poslužuje kmetijskih strojev. Prezró pa, da je v to svrhu treba mnogo gotovine, ki je pa kmet pri sedanjih razmerah nima na razpolaganje. Nekoliko bi utegnila v tem pogledu tudi šola in učitelj storiti. Učni čas naj se tako porazdeli, da učenci popoldne kmalu dojdejo domov ter še starišem lahko pomagajo. Učitelj pa naj iz tistega razloga učence v poletnem času ne kaznuje z zaporom.

Kot drugi vzrok navedel bi nezavednost in nebržnost starišev zastran šole. Mnogi stariši še ne uvidijo potrebe boljše šolske izomike, kakor so je bili sami deležni. Pogosto pa nimajo o šoli sploh nobednega pravega pojma. Potem pošiljajo svoje otroke le zato v šolo, ker se boje kazni. Njih zahteve gledé šole so sila skromne. Če zna otrok le malo čitati in za največjo silo pisati, že jim je dovolj poučen. Radi tega jim je pa tudi vsako drugo opravilo bolj važno od uka. Po zimi že pošiljajo svojo deco v šolo, ker jim je doma tako rekoč v nadlego. Kakor pa nastopi pomlad, potem pa svoje otroke zmerom odtegujejo šoli, dasi bi jih večkrat lahko pogrešali. Bolj skrbje svojej živini za pašo, kakor pa svojej deci za duševno hrano. Ako pa se zaradi tega pokličejo na odgovor, tedaj zvale vso krivdo na otroka, češ, saj mu ni za uk, saj nima veselja do šole. Ne pomislijo pa, da sè svojim neopravičljivim ravnanjem sami zamorijo otroku vse veselje do uka. Take stariše treba poučiti, ker res večkrat ne vedo, kaj delajo. Treba jim je ob vsakej priložnosti predočiti, da jim ni le skrbeti za vsakdanje potrebe svojih otrok, ampak tudi za njih bodočnost. To pa osigurajo najboljše, ako jim je skrb, da si otroci pridobe plemenito in pobožno srce in bistro, vedro glavo.

Posebno uplivna je v tem oziru beseda iz ust domačega duhovnika. Ako domači gospodje duhovniki račijo z lece starišem raztolmačiti, da je brezvestno in zoper božje in človeške zakone, če roditelji ovirajo svoje otroke v prizadevanji, pridobiti si za življenje potrebnega znanja, gotovo izda to več, nego resni uradni opomini ali celó tudi

kazni. Zatorej pa je toplo priporočati, da deluje učitelj z duhovniki složno in sporazumno ter si tudi v tem pogledu zagotovi njihovo pomoč. Tako bode temu vzroku najboljše v okom prišel. — Pa tudi čitanje takih in enakih brošuric, kakor „Stariši, podpirajte šolo!“ utegne temu ali onemu zaslepljencu oči odpreti.

Še drug vzrok je upornost starišev.

Nekateri roditelji ne pošiljajo svojih otrok v šolo, ker so šoli naravnost protivni ter to nasprostvo ob vsakej priliki tudi javno kažejo. Število teh se hvala Bogu vedno krči, zastopani so pa vendar skoraj v vsakem šolskem okolišu. Oni smatrajo šolo za nezaslišano zlo, kojemu se je upirati, kolikor sile dopuščajo. Navadno trde, da se otroci v šoli le spridijo in polene, češ, da jim potem dela ni več mar. Seveda hočejo s tem le prikrivati svoje sebične namene. Proti takim možakarjem je dosledna uporaba zakonitih pripomočkov jedino sredstvo, kajti oni so v pohujšanje vsem soobčanom. Žal ravno tu pogrešamo potrebne doslednosti pri slavnih šolskih oblastvih. Jaz se nikakor ne poganjam za to, da bi se zastran šolskih zamud preostro postopalo. Ako pa se je jedenkrat stranki kazni prisodila, potem pa zahteva ugled šole in šolskih oblastev, da se ista tudi izvrši. Nič ne oškoduje avtoritete šole tako občutno, kakor polovičarstvo v tem pogledu. Bolje je, da se kaznuje bolj poredko, pa se v teh redkih slučajih vsaj pomore zakonu do veljave, kakor pa, da se naložene globe ne iztirjajo, ali pa kar zaporedoma milostno odpuste.

Nadaljen vzrok slabemu šolskemu obiskovanju je včasih veliko uboštvo. Tu imam v mislih take otroke, katere stariši komaj poleti borno preživijo. Po zimi pa primanjkuje pri hiši celo kruha, kamo-li da bi jim stariši mogli nabaviti še potrebne tople obleke in obuvala. Ob hudem mrazu torej otroci pri najboljšeji volji ne morejo v šolo. — Semkaj je prištevati tudi zamude popolnoma osirotelih otrok siromašnih starišev. Za te bi v smislu zakona morala skrbeti občina. Ta pa se odkriža novega bremena, če le more. Navadno gleda, da kaka družina iz usmiljenja vzame takega otroka v brezplačno oskrb. Roditelji so pa navadno tudi tolikanj praktični, da svojega rejenca po možnosti izkoriščajo, češ, naj nam saj deloma povrne troške za hrano in obleko. Proti temu vzroku je pač težko kaj ukreniti. K večjemu more učitelj posredovati, da se na račun krajnega šolskega sveta temu ali onemu revčku omisli kakovo oblačilo ali obutev ter se mu tako omogoči redno šolsko obiskovanje. Lahko pa tudi po zimi nakloni vsakemu šolarju-ubožcu kos kruha, ako apeluje na dobrodelni čut imovitejših soobčanov. Že to ima za tiste precejšnjo privlačno moč, kakor vem iz lastne prakse.

Še drug vzrok je velika oddaljenost od šol in dolga, slaba in težavna pot do iste. Nahaja se še mnogo šolskih okolišev, ki so sila razsežna. Več otrok stanuje izven zakonite daljave. S takimi otroki imajo dotične šole velik križ. Po besedilu zakona jih v šolo siliti ne moreš. Vendar pa svoječasní odlok vis. dež. šol. sveta določa, da so tudi zavezani v šolo hoditi, pa seveda ne tako redno. Po nekod res tudi prihajajo, pa navadno sila neredno. Naravno je, da potem ne morejo enakomerno z drugimi učenci napredovati. Učitelj pa jih v ožgled njihovega razmerno neznatnega števila tudi ne more veliko posebej poučevati. Vsled tega pa jim navadno zmerom bolj gine veselje do uka. Po zimi bi morda bolj redno pohajali šolo, tedaj pa zopet krajevne razmere to otežkočijo, posebno če je okoliš hribovit, pota pa neuhojena. Kaj se more proti temu vzroku storiti? Načelno naj se ustanovitev nove šole v takih težko dostopnih krajih ne ovira, ampak pospešuje, da se mladeži obiskovanje šole olajša. Tako zvane šolarske kuhinje pa se naj snujejo v prvej vrsti v prid takim izven zakonite daljave stanujočim učencem. Te so namreč najbolj potrebni tople hrane, da se na ta način pokrepčajo ter

si naberejo novih moči za dolgo pot proti domu. To jih bode napotilo, da bodo kljub slabim razmeram in velikim težkočam tudi po zimi prihajali v učilnico.

Vzrokom slabega šolskega obiskovanja je prištevati tudi vsakovrstne bolezni, ki se pojavljajo med učenci. Glede na te mora šola zavzemati stališče, da je boljše bolezni se čuvati kakor jo lečiti. V to svrho mora učitelj najprej mladež dovesti do spoznanja, da je zdravje najdražji zaklad na svetu. Potem mu bode še le podati potrebna vodila, kako se ta zaklad ohrani. Iz tega sledi, da mora šola tudi zdravoslovje nekoliko gojiti. Osobito pa bode učitelju paziti, da šola sama ne postane vzrok kake bolezni. V ta namen naj se ravna natančno po oblastvenih propisih v obrambo kužnih bolezni ter skrbi za potrebno snago v šolskem poslopiju, pa tudi za umno uporabo razkužil. Ako pa se je bolezen že prikazala, potem mu bodi skrb, da zabrani nje razširjatev. Tudi v tem pogledu določa zakon, kako mu je postopati in katerih sredstev se mu je poslužiti. Odveč bi bilo torej iste podrobno navajati. Omeniti pa moram, da je včasih bolezen le izmišljen vzrok šolskih zamud. Ako učitelj kaj takega sluti, potem naj zahteva v dokaz zdravniško spričevalo. Žal so pa tudi zdravniki včasih tako lahkoverni, da spišejo tako spričevalo kar na izpovedbe starišev, če tudi niso videli bolnika. To pač nikakor ni pravilno. Pa tudi drugače se včasih zlorabi tako spričevalo. Nemarni stariši sklicujejo se namreč še zmerom na to spričevalo, dasi je dotični učenec že davno ozdravel. Želeti bi torej bilo, da zdravnik v spričevalu tudi zabeleži, v približno kolikem času utegne učenec okrevati. Saj se veljava spričevalu še lahko podaljša, ako bi se okrevanje slučajno zakasnilo.

Včasih pa je tudi učitelj sam vzrok slabemu šolskemu obiskovanju, in sicer v nastopnih slučajih:

a) Ako je učitelj le po imenu, ne pa po poklicu. Tedaj namreč le nevestno izpolnjuje svoje dolžnosti, kajti učiteljevanje mu je mučno in izvršuje je le z nevoljo. Čmeren se loti svojega posla, čmeren ga tudi nadaljuje. Proti učencem se vede neprijazno in osorno. Ni mu mar, da bi jim po nazornem in mikavnem pouku olajšal učenje. V vsem svojem dejanju in nehanju je grozno suhoparen in dolgočasen. Vsaka malenkost ga razkači, da učence z robotimi besedami zmerja ali celo še kaj hujega. Ali se je potem čuditi, da učence šola mrzi, da jej radi hrbet obračajo? V takej šoli pa tudi ni solidnih uspehov, vse je le bolj na oko, na videz. To spoznavajo kmalu tudi stariši. Ta okolnost pa pripravi učitelja ob vse zaupanje pri stariših, kakor se je sam pripravil ob ljubezen svojih učencev. Ali se še po tem more nadejati rednega šolskega obiskovanja?

b) Ako učitelj ne varuje na primeren način svojega ugleda izven šole. „Kakoršen je učitelj, takšna je šola“, tako sodi ljudstvo in tudi po vsej pravici. Radi tega mora pa tudi učitelj tudi svoje vedenje izven šole vselej in povsod tako uravnati, da bode njegovemu stanu kot ljudski učitelj primerno. Prizadevati si mora, da ubere v tem pogledu zlato srednjo pot, da si ohrani v obče svojo veljavo, pa tudi pridobi simpatije prebivalstva. Če pa se učitelj z vsakim družji, pajdaši in brati, potem se mu bode kmalu vsak smatral sovrstnim in njegov ugled bode uničen. Ljudje bodo jeli o njem nespoštljivo govoriti. Vsled tega bo spoštovanje do njega pešalo in zaupanje v njega se bo popolnoma omajalo. Da bode pa to neugodno uplivalo na šolsko obiskovanje, mi pač ni treba dokazovati.

Nasprotno pa je tudi šoli na kvar, ako ima učitelj o svojej osebi previsoko mnenje, ako prezirno ali celo malo zaničljivo gleda na svoje soobčane ter se tako nekako sramuje ž njimi pogovarjati se. Tak učitelj je v občini skrajno nepriljubljen, ljudje se mu rogajo, mu nagajajo ter tudi neradi izročé svoje otroke v podučevanje.

e) Ako učitelj po lastnej krivdi z drugimi merodajnimi ali odličnimi činitelji v občini n. pr. s krajnim šolskim svetom, duhovenstvom, županstvom ali celo s svojimi sodrugi v razprtiji živi. „Sloga jači, nesloga tlačí“ obistini se tudi v tem slučaju. Posledica neslogi je strankarstvo in strankarstvo pa je še zmerom škodilo šoli. Najbolje je torej, ako učitelj z vsemi odličnimi činitelji v občini deluje složno in vzajemno v prosep šole. Ako pa res zahteva interes šole, da v tem ali onem slučaju zavzema in tudi označi nasprotno stališče, potem naj tega nikar ne stori na izzivajoč in nasprotno stranko žaleč način. To rodi navadno hude posledice. Užaljena stranka skuša se maščevati, jame rovat zoper šolo ter kljubovati učitelju na vse mogoče načine in mu greniti življenje. Marsikateri učitelj je že padel kot žrtev takih strankarskih spletek.

Slabo upliva na šolsko obiskovanje tudi to, da nima ljudskošolsko odpustno spričevalo skoraj nobedne vrednosti. Učence, 14. leto dopolniviši, stopi v službo ali se gre rokodelstva učiti, ne da mu treba odpustnega spričevala. Ako ga namreč ni dobil, nadomesti si ga s krstnim listom v dokaz, da je dovršil 14. leto. To večinoma zadostuje. Tej nepriliki da se odpomoči le zakonitim potom. Učitelji morajo povodom bodoče presnove obrtnega zakona zahtevati, naj se uzakoni, da je vsaj ob vsprejemu vsakega rokodelskega vajenca tirjati odpustno spričevalo.

Naposled mi je omeniti še jeden vzrok nerednemu šolskemu obiskovanju, katerega pa odpraviti žal ni v naših močeh. To je namreč dejstvo, da je šola predmet brezobzirnemu boju političnih strank. Res imajo posamezne stranke ne le pravico, ampak tudi dolžnost svoja načela gledé šolstva zastopati in po možnosti tudi uveljaviti. O potrebi šole pa, menim, so vse uverjene. Zakaj bi torej ne bile v taktičnih sredstvih malo bolj izbirične, da se po neizogibnem boji ne spodkopavajo tla, kjer šola — ta eminentno kulturna naprava — tako rekoč korenini. To bi ne bilo le šoli na neizmerno korist, ampak gotovo tudi v prid ugledu vsake politične stranke same.

Kadar se bode v navedenih slučajih obrnilo na bolje, imeli bodemo tudi bolj povoljno šolsko obiskovanje.

Končujé svojo razpravo vskliknem: Dal Bog, da bi se ta iskrena želja učiteljstva tudi kmalu uresničila.

Jovan Zotter.

Umita posoda.

(Učna slika za višjo stopnjo, IV. čitanka.)

Kaj storiš v nedeljo, kadar misliš v cerkev iti? (Se lepo umijem in lepše oblečem.) Se samo ti očediš, ako misliš v cerkev iti? Kdaj se še ljudje očediijo in lepše oblečejo? (Kadar gredo h kakemu gospodu ali v mesto.) Zakaj pa se ljudje o takih prilikah osnažijo in lepše oblečejo? (Zaradi spoštovanja do dneva ali do kraja in oseb.) Glejte otroci! Kolikokrat se pa pripeti, da kak gospod ali tuj človek k nam pride. Kaj pa storimo, ako vemo, da bo ta prišel? (Osnažimo sobe in tudi po hiši.) Pa vemo-li vselej, da bo ta ali oni k nam prišel? Vzemimo si primer. Eden izmed vas učencev je zbolel in prijazni gospod katchet ali učitelj ga pridejo obiskat. Ko stopijo na dvorišče, najdejo tam vse vprek ležati; gnoj in smeti — vse razbrskano od kur; v veži krulijo prasci in stikajo med različno ropotijo. Kure pobirajo v kuhinji iz skled jedilne ostanke; celo v hišo so prišle, se sprehajajo po klopih in mizah ter puščajo za seboj neprijetne sledove. V kotu leži kup eunj, pod posteljo umazano in plesnjivo obuvalo, po celem pohištvu polno prahu, pajki pa imajo kod in tod svoje mreže ter love muhe, ki se kar rojijo po sobi. Postelja, v katerej leži bolnik, je pokrita z umazanimi rjuhami, odeja razcapana in stekle-

nica za vodo polna starih mastnih lis. Na to pricaplja v hišo majhen bratec v umazanej ter razstrganej srajčki. Kaj si bodo mislili gospod katehet, ko vidijo vse to? Kako bo materi? — Kaj naj torej ljudje storijo, da se jim ne bo treba sramovati, ako kdo k njim pride? Knezoškof Slomšek, o katerem smo nedavno govorili, so rekli: „Preden čez prag stopim, lahko vem, kaj ženske veljajo“. Zakaj pa ravno o ženskah to pravijo? Dekleta, kaj je torej vaša dolžnost? Glejte otroci! stariši imajo vedno dovolj dela; prevzemite torej vi, posebno dekleta snaženje izbe, pohišja; tudi ne trpite, da bi vaši majhni bratec in sestrice bili v nesnagi ali razcepani. (Glej zlata vredna pravila v Slomškovoj: Blaže in Nežica.) Prim. Strgan rokav III. ber. Knezoškof Slomšek so tudi rekli: „Raztrgani hodijo lenuhi, okrpani pošteni možje; le potepuhom palec iz škornja gleda“. Nesnaga in nered pa se ne studi le bolj olikanim ljudem, ampak tudi navadnim, posebno — če jo vidijo na drugem. Ve vsak človek, da je sam nesnažen? Odkod bi znala biti ta nevednost? (Iz lenobe, iz primanjkljivega pouka, iz pomanjkanja lepih vzgledov.) Tu se lahko navedejo nekateri slabi nasledki in nesreče, izvirajoče iz nesnage in nereda in da je v takih slučajih dober svet zlata vreden. — Kdo mi ve imenovati kraje, kamor zahaja zmiraj več ali manj ljudi, tudi tujcev? (Gostilne.) Kako mora biti tudi v gostilnah, ako hoče krčmar dobro izhajati?

Smoter. Danes hočemo čitati branje, katero nam kaže, da tudi nesnaga v gostilnah v revščino spravlja. Čitanke na klop 1, 2, 3, št. 14.

Razprava. Najboljše je, ako učitelj najpoprej branje sam prečita, da se ne izgubi prvi vtis; potem jeden ali dva izmed boljših učencev. Čita se že lahko jedenkrat tudi tako, da predstavlja jeden krčmarico, drugi sodarja, da postane razprava jasnejša.

Koliko oseb se navaja v tem berilu? Kaj delata ti osebi? Pomnite! pogovor med dvema osebama neizpremenjeno zapisan imenuje se dvogovor. Koliko delov ima to čitanje? (Tri; uvod do — vina, zrno je dvogovor do črte in ono je konec.)

Beri mi 1. st. (Opomba. Dovoljujem si nekatera vmesna prašanja izpustiti.) Ali ima to kak pomen, da je bil sodar iz mesta? (Da, bil je navajen na red in snago.) Kaj nam povedo besede: znan in spoštovan sodar? (Bil je dober in pošten rokodelec.) Kakšen pa je bil krčmar? Z drugimi besedami! (Ljudje niso veliko marali zanj.) Beri dalje! Povej mi druge izraze za besedo „dovrši“! (Dogotovi, napravi, konča.) V kakšno izbo je bil povabljen sodar? Ali je bilo to lepo znamenje za domače ljudi? Kdo pa je povabil sodarja v izbo? Pazite! prej se je reklo, da je prišel sodar k ne zelo priljubljenemu krčmarju, a sedaj pa smo zvedeli, da ga je krčmarica povabila na kruh in vino. Ali ima to kak pomen? (Da, ker ženske morajo skrbeti za snago.)

Vsebina tega odstavka se s prosto besedo ponovi od več učencev.

Glavna misel: Pošten sodar popravlja pri nekem krčmarju sode in po opravljenem delu ga povabi krčmarica v nesnažno izbo na malico. Se ponovi.

Beri 1. st. 2. odst. Od kod je beseda „mamika“? Kdo pravi materi — mamika? Zakaj? Katero lastnost sodarjevo pa spoznamo iz tega nagovora? (Prijaznost.) O katerih lastnostih sodarjevih pa se je govorilo v 1. odst.? (O pridnosti in poštenosti.)

Beri krčmaričin odgovor! Kdo so meščani? Kako imenujemo prebivalce trgov, vasi? Kaj nam povedo besede: meščani hodijo večinoma le k sosedu pit? (Krčma je bila blizu mesta.) Ali je to tudi bil vzrok slabega stanja nesnažne krčme? Zakaj? (Meščani so bolj navajeni na snago kot kmet.) Kaj razvidimo iz krčmaričinih besed: „Sama ne vam, kako je to“? (Bila je nevedna.)

Vsebina tega odstavka se pove s prosto besedo brez dobesednih govorov n. pr. Sodar vpraša krčmarico, kako se ji godi. Ona pa pravi, da slabo ker..... Se ponovi

Glavna misel. Krčmarica ne ve, kaj je vzrok njenemu slabemu stanju. Se ponovi.

Beri 1. stav. 3. odst. ! Namesto „pogledujé“? (Ko jo je pogledoval.) Kaj je hotel sodar s tem storiti? (Krčmarici pokazati, kje je vzrok nje slabega stanja.) Kakšno lastnost sodarjevo spoznamo iz besed: „Jaz bi vam povedal mamika, ko bi se ne bal zamere“? (Bil je pohleven, miroljuben.)

Beri krčmaričin odgovor! Ali je krčmarica opazila zakaj je sodar kozarec pogledoval? Ali se ji je radi lenobe slabo godilo? Radi česa pa? (Radi nevednosti.) Kaj bi bila torej rada vedela? (Kako bi si stanje zboljšala.) Iz katerih njenih besed vidimo, da je ona skrbela, da bi ji bilo boljše? (Še le dobroto bi mi skazali itd.)

Povej kakšne lastnosti smo dosedaj pri krčmarici našli! (Bila je skrbna, a nevedna in zato v revščini.)

Vsebina odstavkova se s prosto besedo pove in ponovi kakor zgoraj.

Glavna misel. Krčmaričina skrb za izboljšanje stanja. Se ponovi.

Beri 1. stavek v sledečem odstavku! Za primerom: se sveti ko ribje oko, poišče se jih še več kakor: se sveti ko zlato, lep ko roža, mlad ko rosa, len kot pes itd. Kaj je odkril sodar z besedami tega stavka? (Vzrok, zakaj se je krčmarici hudo godilo.) Kateri je bil ta vzrok? (Nesnaga.) Beri sledeči stavek! Kaj je izrekel sodar s temi besedami? (Potrdil je prejšnega.) Dalje! Kaj pa je dal sodar s temi besedami krčmarici? (Nauk, svet.) Ponovi svet s kratkimi besedami! Ponovi na kratko vsebino vsega sodarjevega govora v tem odstavku! Ponovi vsebino celega dvogovora!

Kateri del berila pride sedaj? (Konec.) Beri ga! Kakšno lastnost krčmaričino spoznamo iz prvih dveh stavkov? (Poslušnost, ubogljivost.) Kaj je sledilo iz te ubogljivosti? (Sreča, blagostanje.) Beri stavek, ki nam to pove!

Vsebina konca se prosto pove.

Glavna misel. Krčmarica uboga sodarja in si kmalu izboljša svoje stanje.

Povej vsebino celega četrtega odstavka! (Prejšni stavki se sklopijo.)

Glavna misel. Sodar razkrije krčmarici vzrok njenega slabega stanja in jo pouči; ona ga pa uboga in v kratkem času je vse boljše.

Shvatanje celega berila.) Ponovi s prosto besedo vsebino a) uvoda, b) jedra (dobesednega govora), c) konca! Istotako glavne misli. Se ponavlja.

Nauk. Učimo se v mladosti reda in snage, poslušajmo dobre svete in ravnajmo se po njih, da nas bodo ljudje cenili in ne bomo trpeli pomanjkanja.

Vporaba. Ali vam ugaja sodar? Oriši ga! (Bil je priden in pošten rokodelce, zato je bil znan in spoštovan. Z ljudmi je bil prijazen in ni iskal preprirov. Ako je bilo treba, pomagal je z dobrim svetom.) Ali vam ugaja krčmarica? (Da.) Zakaj? (Ker je sodarja ubogala.) Oriši mi jo! (Krčmarica je bila dobra ženka, ali ker si ni vedla pomagati, zabredla je v revščino. Ko pa je slišala dober svet, ubogala je hitro in prišla na boljše.)

Ali ste že kaj podobnega brali ali slišali? (Prim. „Zač.“ Nereden deček. Bodi reden in čeden in druge.)

Povejte mi nekaj pregovorov in rekov, ki se nanašajo na red in snago! (Red in snaga sta pol blaga. Dober kup sta red in snaga, vsakemu sta ljuba draga i. dr.)

Čitanje. Učenci čitajo s prva tako, kakor je v knjigi, potem vzame jeden vlogo krčmarice, drugi sodarja; tretji pa čita najpred uvod, naposled pa konec. Na mesto krčmarice stopi lahko krčmar s spremembo besedi na dotičnih mestih.

Spisje (k vporabi): Vsebina celega berila se v 3. osebi (brez dobesednih govorov) zapiše. Oriše se oseba sodarjeva in krčmaričina.

Slovnica! Vaje v dobesednem govoru. (Dvopičje, narekovaj, velika začetna črka, sklep z narekovajem.) Kedaj pa se ne dela po dvopičju narekovaj in velika začetna črka? Kako se spremeni dobeseden govor v prost rek? V. Pulko.

Slovstvo.

Ocene.

„Zgodovinske povesti“. Slovincem je dosedaj pomanjkovala zgodovinska knjiga za meščanske in večrazredne ljudske šole. Temu nedostatku je odpomogel gosp. profesor Vrhovec s svojimi „Zgodovinskimi povestmi“. To delce je razdeljeno v tri dele. V prvem delu ali prvi stopinji, se peča največ s starim vekom, drugi del s srednjim vekom, in ravno izšla tretja stopinja pa ima 13 beril iz novega veka, ki obsegajo nad polovico knjige. Poleg tega je pa v tem delu jedno berilo iz starega veka, ki se tiče predzgodovinskega časa Avstrije in pa 20 krajših beril iz srednjega veka.

Gradivo je deloma razdeljeno po progresivni, deloma po ciklični učni metodi, in skušnja uči, da je ta metoda najboljša. Gospod pisatelj je prvotni načrt popolnoma dosledno izvršil. Ravnal se je po delu po Gindelyjevi in Vavruvovi knjigi, namenjeni za češke meščanske šole. Seveda je premenil gradivo, v kolikor se tiče Kranjske in sosednih dežel. Tretji del je primeren za tretji razred meščanskih in osmi razred ljudskih šol, ker popolnoma zadošča učnemu načrtu, kateri se je uvedel z naredbo z 25. maja 1886. št. 2439 deželni šolski svet krajnski in ga je učno ministerstvo odobrilo. Ustreza pa tudi vsem didaktičnim in vzgojeslovnim zahtevam.

Gori omenjeni načrt se je pisatelju posebno posrečil. Kaj jasno so naslikane razne dobe in okoliščine, kakor tridesetletna vojska in pa turški časi. V berilih, ki se tičejo avstrijske zgodovine, so značaji vladarjev narisani točno, kratko in z dobrodejno iskrenostjo pravega domoljubja. Jako dobro izbrani in spretno vpleteni so spisi o kranjski zgodovini, kakor: „Turške vojske“, „Herbert Turjaški“, „Bitva pri Sisku“ itd.

Na konci pridejana časoslovna tabela olajšuje učencem pregled čez vse. Preverjeni smo, da bode knjiga dobro služila svojemu namenu. Potreba take knjige se je posebno sedaj čutila, ko imano v Ljubljani že meščansko deklisko šolo. Brez dobrih knjig bi ne mogel napredovati pouk.

Vrhovecva knjizica je v lepi obliki izdala Blaznikova tiskarna v Ljubljani

in stane vsak del (stopinja) 50 kr. — Tisk je lep in sploh njih oprava svojemu namenu popolnoma primerna. Gospodu pisatelju moramo biti hvaležni za te knjizice, kajti bodo podloga racijonelnemu pouku na naših meščanskih šolah.

Tako pisane knjige so za šolsko mladino mnogo primernejše, nego bi bile s sistematično pisano zgodovino. Vzgojeslovci so se celo prepričali, da niti sistematično pisana zgodovina še za višje razrede srednjih šol ne ugaja, kajti jemlje le učencem veselje do učenja. Vrhovecva knjiga pa ni suhoparna in bode baš zaradi svoje zanimivo obravnane snovi vzbujala v naši šolski mladini veselje do zgodovine, posebno pa do avstrijske in slovenske in bode gotovo pospeševala slovensko in avstrijsko domoljublje.

O desetletnici smrti pesnika Josipa Pagliaruzzija-Krilana. Deset let je že preteklo, kar je legel v prijaznem Kobaridu na Goriškem k večnemu počitku nadpoln mlad pesnik — Krilan, ki je bil postal ljubljeneec slovenkega čitajočega občinstva. Njegove ljubke lirčne pesmice in balade so kazale velik talent, ki je veliko obetal svojemu narodu. Ali: „Slovenec nima sreče, kar dá mu, hitro spet mu vzame čas!“ — zgodilo se je tudi tu. Za svojima bratoma šel je tudi on nepričakovano v grob. Vsa Slovenija je plakala na izgubi tega mladega svojega ljubljencea. — Glavni dedič g. Anton Klodič vitez Sabladoski je leta 1887. izdal prvi zvezek Krilanovih poezij, katere je pozdravil slovenski narod z oduševljenjem. Objavljen je bil še drugi in tretji zvezek, ali nismo ju dočakali. Zdaj pa jih vendarle dobimo. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček je odkupila od glavnega dediča vse spise, katere izdá v znani „Slovanski knjižnici“. Vsi spisi so proračunjeni nekako na pet snopičev, štiri pesmij in jeden proze; pesmi izidejo v dveh dvojnatih snopičih, proza pa v jednom, kateri priobči tudi životopis in slika pokojnega pesnika, ljubljencea goriških Slovencev. Tako dobimo vsega Krilana za 75 kr., dočim je samo prvi zvezek stal 1 gld. Zdaj se lahko razširijo Krilanovi

spisi v najrevnišo kočo — in to bo najlepša proslava desetletnice njegove smrti.

Opozarjamo, da takó ceno dobé te spise le naročniki „Slovanske knjižnice“, v knjigarnah pa bodo precej dražji. Zató svetujemo vsem imovitejšim rojakom, naj podpirajo to književno podjetje, ki je zeló ceno, namreč s poštnino le 15 kr. za vsak snopič, obsežen povprečno 6 pol. Doslej je izšlo že 41 snopičev. Izbaja v imenovani tiskarni 15. dan vsakega meseca.

Novosti.

„Knjižnica za mladino“. 8. snopič: Antona Martina Slomškega spisi, zbrani za mladino. Urejuje in izdaja Slomškov odsek „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“. I. Pesmi. I. snopič za srednjo stopnjo. Zbral in uredil dr. Janko Bezjak. V Gorici. Tisk in zal. „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. Str. 77. Cena 20 kr. — Vsak učitelj ve, kako so se Slomškoves pesmi, kolikor jih je sprejetih v naše čitanke, omilile otrokom, kako radi se jih učijo in jih pojejo, ter se bo veselil sklepa Slomškovskega odseka, izdajati Slomškoves pesmi in sploh vse za mladino primerno spise njegove, lepo urejene in razdeljene v snopiče po raznih starostnih stopnjah. Prvi zvezek te zbirke je kot 8. snopič „Knjižnice za mladino“ zagledal koncem avgusta beli dan. Obsega 39 pesmi, katere je zbral, pregledal in v primerne skupine razredil gospod profesor dr. Janko Bezjak. Skupine imajo sledeče napise: I. Bog in nebesa. II. Svet in narava. III. Dom in šola. IV. Basni in prilike. V. Različne pesmi. Pozivljamo gospode tovariše, naj z vsemi silami delajo na to, da se podjetje kolikor mogoče podpira, saj je dozdej vendar že zadostno pokazalo, da je zasnovano na zdravi podlagi in da popolnoma ustreza svojim namenom.

„Krištofa Šmida sto malih pripovedek za mladino“. Poslovenil † Ivan Tomšič, učitelj na c. kr. vladnici v Ljubljani. Z nekaterimi podobami. Drugi popravljeni natis. V Ljubljani 1895. V založbi in na prodaj pri Janezu Giontiniju, knjigarji. Str. 120, cena eleg. kart. 40 kr., po pošti 43 kr.

„Robinzon“. Povest za slovensko mladino. Stavljena po najboljših izdajah. V Ljubljani. 1895. Založil J. Giontini. Tisek R. Miličeve tiskarne. Str. 110, cena eleg. kart. 50 kr., po pošti 55 kr.

Podjetna knjigarna J. Giontinijeva izdala je zopet dve jako lični knjižici, ki bodeta gotovo slovenski mladini v veliko veselje. Prvo že poznamo, omeniti nam je o njej samo, da jo je pregledal g. A. Funtek, da je torej tudi v jezikovnem oziru brez napake. Druga z barvanimi podobami okrašena knjižica je za slovensko mladino nova in se ji bode gotovo tako naglo omilila kakor mladini drugih narodov. Povest poslovenil je izborni gospod profesor A. Funtek. Zunanja oprava dela vso čast podjetniku. Priporočamo obe knjižici prav topla.

„Odlomki iz narodnega gospodarstva“. Spisal Anton Kupljan. Čisti dohodek je namenjen družbi sv. Cirila in Metoda. V Ljubljani, 1895. Samozaložba. — Tisek R. Miličeve tiskarne. — Str. 64, cena 30 kr. — Ta jako lepo opravljena knjiga ima sledečo vsebino: Uvod. I. Temeljni pojavi. II. O gospodarstvu in njegovih vrstah. III. Gizda in varčnost. IV. O važnosti, delbi in združbi dela z ozirom na narodno (občno) gospodarstvo. V. O narodno-gospodarskem pomenu osebne odvisnosti in prostosti. VI. O potrošku imetja. VII. Bogastvo in uboštvo. VIII. Odurnost lenobe. IX. Ovržba komunizma. Sklep. Nismo imeli še časa, delo natanko proučevati, sedimo pa lahko po tej vsebini, da mora biti jako zanimljivo.

Društveni vestnik.

Novi odbor „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“ se je 5. t. m. pri VII. shodu v Novem mestu tako-le sestavil: Luka Jelenec, nadučitelj v Št. Juriji pri Kranji, predsednik; ravnatelj Ivan Lapajne, I. namestnik; Armin Gradišnik, II. namestnik; Ivan Šega, I. in Ljudevit Stiasny, učitelj v Radovljici, II. tajnik; Franc Luznar, učitelj v Primskovem, blagajnik; M. J. Nerat, urednik. Odborniki pa in sicer za Kranjsko: Ivan Bezljaj in Jakob Dimnik; za Primorsko: Kristislav Bogatec, Maté Kante in Ignacij Križman ml.; in za Štajersko: Franc Kocbek, Anton Petriček in Anton Porekar. — Novemu odboru želimo prav vspešno in plodnosno delovanje.

(Novi častni udi „Zaveze slovenskih učiteljskih društev“.) Pri VII. glavnem shodu v Novem mestu je delegacija imenovala jednoglasno častnim članom „Zaveze“ te zaslužne šolnike in rodoljube: prof. gosp. Janeza Koprivnika v Mariboru, profesorja, c. kr. okr. šolsk. nadzornika in ces. svetnika, gosp. Frana Vodopivca v Gorici in Jana Legoa v Pragi. Slednji se je obvestil o imenovanji brzojavnim potom: V Novem mestu sedmič zborujoča „Zaveza slovenskih učiteljskih društev“ imenovala je Vaše preblagorodje vsled velikih zaslug za pospeševanje vzajemnosti mej slovenskim in češkim učiteljstvom, oziroma šolstvom, svojim častnim članom. Bog in narod! — „Zaveza“.

Vspored devetnajsti glavni skupščini štajerske učiteljske zaveze dne 13. in 14. septembra 1895 v Voitsbergu.

13. septembra: Ob 9. uri predpoludne: Sprejem slavnostnih gostov na kolodvoru. Vhod v mesto. Na glavnem trgu pozdrav načelnika slavnostnega odbora.

Ob 10. predp.: Seja zaveznega odbora v dekliški šoli.

Ob 12. uri: Kosilo v raznih gostilnah.

Ob 3. uri popold.: Zborovanje odposlancev v telovadnici deške šole v določbo dnevnega reda glavnej skupščini, posvetovanje o predlogih.

Ob istem času postranska zborovanja v dekliški šoli.

Ob 8. uri zvečer: Prijateljska zabava v Heleninih dvoranah. Vstopnina za neučitelje 30 kr.

14. septembra: Od $\frac{1}{8}$ do $\frac{1}{9}$ ure zjutranji koncert v kavarni Zintl.

Ob 9. uri predp.: Glavna skupščina v telovadnici deške šole, po isti nadaljevanje zborovanja odposlancev za volitev zaveznega odbora.

Ob 12. uri: Obed v raznih gostilnah.

Ob 2. uri popoldne: Osnovno zborovanje društva „Selbsthilfe“ v dekliški šoli, ako se je oglasilo primerno število udov k pristopu.

Ob 3. uri popoldne: Ogleđovanje rudnikov in industrijalnih zavodov v Voitsbergu in okolici.

Ob 4. uri popoldne: Koncert na vrtu Rottenbacherjeve pivnice v Kolodvorskih ulicah. Vstopnina za neučitelje 20 kr.

Oni udeleženci slavnosti, ki si hočejo ogledovati kak rudnik ali steklarno, snidejo se pri vremenski hišici na glavnem trgu ob 3. uri popoldan.

Krajni odbor.

Dopisi in druge vesti.

Iz Št. Ruperta na Dolenjskem. [Konec.] Računske operacije morajo se nazorno razlagati s pomočjo kroglic, šibic, pik itd. Iz mnogih primerov se še le abstrahujejo gola števila. Predpisano pa je tudi geometrično oblikoslovje, zato naj se otroci seznanijo z najvažnejšimi geometričnimi oblikami in tesli. — Ker je na srednji stopnji le malo ur odmerjenih realijam, je zlasti pojedine prirodopisne objekte na nazorni podstavi in s pomočjo berila obravnavati in iz prirodoslovja pred vsem najpriprostejše vednosti posredovati, tudi je kazati otrokom slike iz zgodovine in zemljepisja, zlasti domovine in domovja. Zemljepisje naj se uči s pomočjo kart, katere morajo pa otroci tudi brati znati. Iz zgodovine naj se jemljejo največ berila iz avstrijske zgodovine; tu ima učitelj tudi najlepšo priložnost gojiti patrijotična čutstva. Pri lepopsiji naj se gleda na enakomerno lego črk in na to, da bodo vlekli otroci do črt. Kjer je vpeljana pokončna pisava, naj se tudi obdrži, ker je zelo prikupljiva in čedna. — Risalo se je povsodi na zvezke brez stigem. Na jedno stran naj se riše le jedna podoba. — Petje goji se prav pridno; gospod nadzornik tudi omeni, da morajo cesarsko pesem znati vsi otroci vseh razredov. — Telovadišča naj imajo vse šole; kjer ga ni, naj se uče redne vaje poleti na prostem. — Deklice naj se poleg pletenja in kvačkanja uče tudi šivanja in krpanja. Izdelki naj se shranijo do konca leta v šoli. — Šolski vrti naj se uredé po „Navodilu“, katero je izdal deželni šolski svet. — Pouk naj se vrši natanko po urniku; učitelj bodi $\frac{1}{4}$ ure pred poukom v šoli. V šolo naj se vpišejo vsi šolodolžni otroci vsega šolskega okoliša. Učitelj naj pazi na vedenje otrok tudi zunaj šole, in pri verskih vajah naj se otroci nadzorujejo. — V vsakem

razredu bodi toplomer, voda, brisača, goba in kreda, dve tabli z dvema stolaloma, božje in cesarske podobe. — Vse v šoli bodi snažno, stene in mize prazne. Ventilacija bodi zadostna, vse zdravju škodljive stvari naj se odpravijo iz bližine šole. — Ponavljalna šola naj se drži redno. Vsi predmeti naj se uče v urah, katere so jim določene. Gledé uradnih spisov omenja gospod nadzornik, da se morajo s prihodnjim letom uvesti na vseh šolah nove tiskovine. — Gospod nadzornik še pripomni, da je le dober, svež duh v šoli tista gonilna moč, ki stori, da se otroci radi uče in tudi kaj nauče; takega duha pa more dati šoli le dober in vesten učitelj. K dobremu uspehu pripomore tudi harmonija med učiteljstvom, katero gospod nadzornik toplo priporoča. Učiteljsko stališče je itak težavno, ako si pa tovariši še sami med seboj grene življenje, potem omaga posameznik in ne doseže popolnega uspeha. Ves učiteljev nastop naj kaže neko dostojanstvo, plemenitost in odločnost; s tem nastopom se bode povzdignil ugled učiteljskega stanu. K vestnemu izpolnjevanju svojih dolžnosti naj vzbuja učitelja zavest, da dobro dela radi stvari same, in v tej zavesti končal je tudi gospod nadzornik svoje poročilo, kateremu je sledilo občno pritrjevanje.

Četrta točka dnevnega reda je bila „Risanje brez stigem“, poroča gospod Iv. Levec, nadučitelj v Radečah. — Ker se je z razpisom c. kr. okrajnega šolskega sveta uvedlo v vseh razredih vsega okrajja risanje brez stigem nastalo je vprašanje, kako naj se to risanje goji, da se doseže smoter, ki je postavljen risanju v ljudski šoli. Gospod poročevalec nam je podal temeljito navodilo, in njegovemu poročilu sledila je občna pohvala in priznanje. Drugi poročevalec o tej točki gospod V. Gebauer, nad-

učitelj v Šmarjeti, je oddal svoje pismo poročilo gospodu predsedniku. — Jako zanimljiva bila je točka: „Kolegijalnost, nje bistro, njena vrednost, in kako naj se učiteljstvo neguje in pospešuje“, poroča gospod Fr. Ivanec, učitelj v Leskovci. O tej točki ne omenim družega, kakor, da je poročevalec žel burno odobravanje in da je obljubil na željo vse konferencije, poslati svoje poročilo uredništvu „Učit. Tov.“.

Konferencija je nadalje sklenila, da se naj pri petji poleg „Slavéka“ rabijo tudi „Gab. Majcena“ pesmi. — Račun okrajne učiteljske knjižnice nam je pokazal, da je imela v letu 1894/95. 134 glđ. 11 kr. prebitka. Pregledovalcem računa bili so voljeni gospodje: Saje, Lunder in Pavčič. Sklenilo se je dalje, da okrajna učiteljska knjižnica kupi vse od Pichlerja in Hölderja na ogled poslane risarske predloge. — V stalni odbor bili so izvoljeni gg.: Ivanec, Lunder, Rozman in Rupnik; v knjižnični gospodje: Rozman, Rupnik in Cepuder, gosa Bezljaj in gospodičina Schmidinger. — Vsprejeta sta bila tudi nasveta, da naj si okrajna učiteljska knjižnica naroči zemljevid krškega političnega glavarstva v razmerji 1:50000, in da naj se ponavljajna šola preustroji v kmetijsko-napredovalno šolo. S tem je bil oficijelni del konferencije končan. Gospod predsednik zahvali vse za njih trud in udeležbo ter ob 1/2 3. uri popoldne zaključil konferencijo. — Gospod Levec, predsednikov namestnik, se zahvali gospodu nadzorniku za izborna vodstvo konferencije. — Ob 4. uri bil je potem na vrtu gospoda Gregoriča občni zbor „Pedagoškega društva“, zvečer pa istotam koncert pod spretnim vodstvom gospoda učitelja L. Potrebina, kojega čisti dohodek — 40 K 60 h — se je poslal „Učiteljskemu konviktu“.

E. Rekar.

Iz Ormoža. (Popravek.) V številki 15. Vašega cenjenega lista je čitati nenavadno velika hvala i zkušenege, praktičnega in navdušenege g. J. Rannerja kot šolskega nadzornika; njegovi gorečnosti za pravi razvoj šolstva se pripisuje, da se je šolstvo v tem okraji tako lepo razvilo in se še razvija.

Kakor za večje podkrepljenje te hvale so pridjane nekatere besede moje napitnice, ki sem jih govoril pri blagoslovljeni nove šole pri sv. Bolfenku. Ker gospod dopisnik sam dvomi, da je moje besede doslovno navedel, mi ne bode zameril sledečega popravka:

Res je, da sem omenil delovanje in prizadevanje gosp. nadzornika pri zidanji novih šolskih poslopij. Deset šol imamo; 8 poslopij je novih, eno se pri sv. Tomažu letos obnavlja. To se jo zgodilo deloma po pritisku okrajnega šolskega sveta, v prvi vrsti gospoda nadzornika, na naše ljudstvo, katero je draga poslopja v slabih letih zidalo. Ta pritisk se je vršil in se vrši po deželi, a nič se ne zgodi

v Ormoži samem, ki ima tako slabo šolo, da se pomilovanja vredni učenci, ki si ondi hodijo po nalezljive bolezni, posebno v II. razredu, v katerem je letos 6 učencev za nalezljivo boleznijo (škrlatica?) v kratkem času umrlo. Pri „nepriistranskem“ postopanju bi bila morala biti ormožka šola zbok zdravstvenih nedostatkov poprej zidana, kakor marsikatera druga po deželi. Pa — so Ormožani!

Ni pa res, da bi jaz bil spregovoril besedo o g. Rannerji: „ki kot izvrsten šolski strokovnjak in nepriistransko postopajoč nadzornik vodi narodno šolstvo v našem okraji“. Kako bi bil to rekel, ko se z gosp. Rannerjem skoraj pri vsaki priliki v zadevah okrajnega šolstva kavsava! Povdarjal sem pač, da je naše šolstvo narodno; pri tej priliki sem mu morebiti „nepriistransko postopanje“ za prihodnost sugeriral, a za preteklost nikdar ne hvalil.

Ormož, 5. septembra 1895.

D. J. Geršak s. r.

Vabilo na XXX. občni zbor „Slovenske Matice“ v četrtek dne 26. septembra ob 1/2 5. uri popoldne v mestni dvorani. Vrsta razpravam:

1. Predsednikov ogovor.
2. Letno poročilo tajnikovo o odborovem delovanju v dobi od 1. maja 1894. do 31. avgusta 1895. leta
3. Računi o društvenem novčnem gospodarstvu v dobi od 1. prosinca do 31. grudna 1894. leta. *)
4. Volitev treh računskih presojevalcev (§ 9 a) dr. pravil).
5. Proračun za l. 1895.
6. Dopolnilna volitev društvenih odbornikov.

Po § 12. društvenih pravil morajo letos izstopiti iz odbora gg.: dr. Detela Franc, dr. Gregorič Ant., Gregorič Simon, Hubad Franc, Kržič Anton, dr. Požar Lovro, Senekovič Andrej, dr. Starč Josip, Šubič Ivan in Wiesthaler Franc. Razven teh bo voliti nadomestnega odbornika za določeno dveletje po pokojnem Andreju Praprotniku. — V odboru pa še ostanejo gg.: Bartel Anton, dr. Dolenc Hinko, Grasselli Peter, dr. Janežič Ivan, dr. Jarc Anton, Kersnik Janko, Koblar Anton, dr. Lampe Franc, dr. Lesar Josip, Levec Franc, Majciger Ivan, Navratil Ivan, Pletersnik Maks, Rutar Simon, dr. Serbec Josip, dr. Sket Jakob, Stegnar Feliks, Svetec Luka, Šuklje Franc, Šuman Josip, dr. Šust Ivan, Tavčar Alojzij, dr. Tavčar Ivan, Vavrč Ivan, Vilhar Ivan, Zupančič Anton, Zupančič Vilibald, dr. Zupanec Jernej in Žumer Andrej. — Vsaj 20 odbornikov mora po § 12. dr. pravil navadno bivati v Ljubljani. Izstopivši smejo biti zopet voljeni. —

*) Računski zaključki so gospodom društvenikom v Matičini pisarni na ogled in jim bodo pri občnem zboru tiskani na razpolaganje.

Pri volitvi treh računskih presojevalcev in pri volitvi odbornikov se všteto tudi zakonito podpisani volilni listki nenavzočnih društvenikov.

7. Posamezni predlogi in nasveti. *)

V Ljubljani, dne 2. septembra 1895.

Predsednik: **Fr. Levec.** Blagajnik: **Dr. Josip Starè.**

(Nadvojvoda Ladislav †.) Dne 6. septembra umrl je v Budimpešti mladi nadvojvoda Ladislav, sin nadvojvode Josipa in nadvojvodinje Klotilde. Ponesrečil se je na lovu na divje mačke v Kis-Jenő, kjer se mu je po nesreči sprožila puška. Kroglja poškodila mu je kost v desnem bedru. Zdravniki so mislili, da ga bodo mogli še rešiti, a njih trud in grozne bolečine, katere je trpel pokojni nadvojvoda, bile so zastoj. Pravijo, da zdravnik profesor dr. Janny ni popolnoma pravilno postopal in nekateri govore celo o preiskavi. — Pogreb bo v sredo, dne 11. septembra v Budimpešti. Naj v miru počiva!

(Častnim članom) je izvolilo učiteljsko društvo za koprski okraj deželnega nadzornika Ant. Klodiča viteza Sabladoskega o priliki petindvajsetletnice njegovega nadzorništva. Čestitamo!

(Imenovanje.) Gospodičina Erna Razlag, učiteljica v Ljutomeru, je imenovana za učiteljico na avstrijski šoli v Carigradu.

Raznoternosti.

[Sredstvo zoper tuberkulozo.] Pred petimi leti govorilo in pisalo se je mnogo o berolinškem profesorji dr. Kochu in njegovem „Kochinu“, sredstvu zoper tuberkulozo. Pokazalo se je pa kmalu, da se je človeštvo tedaj prezgodaj veselilo, kajti „Kochin“ se ni obnesel. Vendar pa je zasluga Kochova, da je pripomogel dognati bistvo te strašne bolezni in vzroke nje nastanka. Zdravniki trde sedaj, da je vprašanje o ozdravljenji tuberkuloze in drugih sličnih bolezni v teoriji že rešeno in da je samo treba najti še primerne postopanja, s katerim bi se dale te teorije tudi praktično izvajati. Baš to pa se dosedaj še nikomur ni prav posrečilo, a upati je, da se to kmalo zgodi. Zoper davico že vporabljajo takozvani Behringov zdravilni serum, s katerim dosežejo lepe vspehe. Kar se tiče tuberkuloze se torej Kochovo postopanje ni obneslo. No sedaj pa se je oglasil na zdravniškem kongresu v Bordeaux-u genovski profesor Marigliano z drugim načinom zdravljenja tuberkuloze. Ta zdravnik dobiva svoj „serum“ od psa, kateremu vcepi tuberkulin ono jako strupeno snov, katero izločijo tuberkel bacili. V pasjem organizmu nastane potem nek na-

*) Kdor želi v zmislu § 4. lit. a) dr. pravil staviti kak nasvet, mora ga po § 2. lit. a) opr. reda predložiti odboru in storiti to vsaj do 21. sept. t. l., ako hoče, da pride v občenem zboru na razgovor.

raven protistrup, ki ugonobi tuberkulin ali pa ga stori vsaj neškodljivega. Ta protistrup je Marigliano zdravilni „serum“ zoper tuberkulozo. Dosedanji poskusi so pokazali, da ta serum, ki se vcepi bolniku začetkom deset dni vsak drugi dan, potem deset dni vsak dan po jeden kubični cm, potem zopet deset dni vsak dan po dva cm³ itd., sicer ne more skvarjenih pljuč popraviti, tudi ne ovirati delovanja povzročevalcev gnjilobe in trohnobe, da pa stori ugonobljajoči strup tuberkelbacilov neškodljivega in tako pripomore organizmu v njegovem naravnem boji zoper tega sovražnika tako izdatno, da naposled, kakor se kaže, zmaga. Marigliano leči po svoji metodi sedaj 3 leta in nikoli ni opazil kakih škodljivih postranskih vpljivov ali nasledkov svojega zdravlja, nasprotno, bolniki se po vcepljenju čutijo prav dobro, tudi v takih slučajih, kjer je bolezen že jako napredovala. Podrobnosti svojega postopanja učenjak še ni objavil, pač pa misli v dveh mesecih v ta namen izdati knjigo. Dal Bog, da ta iznajdba pripomore, da se pride vendar jedenkrat v okom tej strašnej bolezni, ki spravi toliko ljudi, večinoma v najlepših letih, pod grudo.

[Družba sv. Mohorja] je tudi letos prav lepo napredovala v številu udov, katerih šteje zdaj 72.097, pomnožilo se je njih število torej za 6145 proti lanskemu letu. Najbolj se je primeroma pomnožilo število udov v Aleksandriji, v Afriki, kjer se je vpisalo nad 200 udov, po prizadevanju dušnega pastirja tamošnjih Slovencev. Letošnje knjige se bodo v kratkem začele razpošiljati članom družbe.

[Grafica promovirana doktorjem] Grafica Marija Linden, ki je v Stuttgartu dovršila gimnazijo in po zrelostnem izpitu v Tübingenu na vseučilišču študirala zoologijo, fiziko in botaniko, je te dni pridobila „cum laude“ doktorstvo naravoznanstva. Ona je prva dama, ki je promovirana v Tübingenu. Od tam pojde na vseučilišče v Zürichu, kjer namerava študirati medicino.

[Kongres českich učiteljev.] V Pragi je zborovalo 7. avgusta 1500 českich učiteljev. Po dolgi razpravi so priporočali v obrambo narodne posebnosti: 1. učiteljstvo mora vedno zasledovati odnošaje svoje domovine in naroda takó, da mu bodo isti podlaga naukom in šolski odgoji; 2. da brani in brižno neguje češko-slovanski jezik v šolah, kakor tudi njegovo izvirno književnost: da skrbno opazuje menjanje njegovega narečja, marljivo zbira pravljice, reke in jezikovne posebnosti tako, da bo možno zasnovati ves jezikovni pouk v šolah na podlagi ljudskega jezika; 3. da zvesto pazi na narodno zgodovino v šolah in stoji na straži, da se obvaruje propada, pozabljivosti in odtujenja češke umetne in pismene starožitnosti; 4. da v šolski mladini vzbuja smisel za narodno umetnost in išče narodne ornamente; 5. da v šolah neguje narodno pesem in glasbo sploh; 6. da vedno proučuje na-

vade češko-slovenskega ljudstva in jih varuje pri odgojevanji šolske mladine.

Druga točka dnevnega reda je bila ustanova češkega pedagogičskega muzeja v Pragi v ta namen, da se predmeti šolske stroke narodopisne razstave shranijo za prihodnost. Muzej mora biti slika češko-slovenskega narodnega šolstva in tudi trajno kazalo njegovega napredka.

[Vseslovenska razstava v Pragi l. 1905. — Kakor poročajo, porodila se je misel, naj prirede vsi avstro-ogerski Slovani l. 1905. vseslovensko razstavo v Pragi po vzorcu sedanje češko-slovenske. V tej razstavi bi bili zastopani: Čehi, Slovaki, Hrvatje, Slovenci, Poljaki, Srbi in Rusini. Poslednji so že obljubili sodelovati v prid tej misli in se udeležiti. Bog dal, da se ta lepa misel uresniči.

[Koliko je zgubila Francija 1870. l.] Zgubila je dve pokrajini: Alzacijo in Lotaringijo,

pet milijard frankov plačala vojne odškodnine in pet milijard je pa imela škode še na narodnem premoženju. 60.000 vojakov je bilo ubitih, 200.000 ranjenih, 635.000 pa vjetih. Na bojišči je bilo vjetih 370.000 vojakov, v Parizu 180.000, v Švici 80.000, v Belgiji 50.000. Zgubili so 720 orlov in zastav, 7.500 topov, in mnogo druge vojne priprave kakor voz, konj, pušk in drugega orožja. Francoski vpljiv se je pomanjšal po vsem svetu. Pri Sedanu so Nemci bili vjeli cesarja Napoleona, maršala Mac Mahona, 39 generalov, 2325 častnikov, 84.500 mož. V Metz so Nemci vjeli maršale Bazaina, Canroberta in Leboeufa, 4000 častnikov, 173.000 mož, dobili 830 orlov in zastav. Vojska je trpela sedem mesecev in bilo je 17 bitk in 156 manjših bojev. Od 89 francoskih departementov jih je 34 prišlo v nemške roke, Francija je imela le še 5 pešpolkov in 6 polkov konjice, vse drugo je bila vojna požrla. „Nov.“

Razpis natečajev.

Št. 428.

Podučiteljska služba.

Na petrazrednici v Središčji je namestiti jedno podučiteljsko službo z dohodki po III. plačilnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci ali prosilke naj vložijo svoje s spričevalom zrelosti, eventuelno tudi s spričevalom učne usposobnosti in z domovnico opremljene prošnje predpisanim potom do 2. oktobra t. l. pri krajnem šolskem svetu.

Okr. šolski svet Ormož, 3. septembra 1895.

1—2

Za predsednika: Ranner s. r.

Št. 557.

Razpis natečaja.

Na javni petrazredni ljudski šoli pri Št. Petru pod sv. gorami umeščati je dve učiteljski in jedno podučiteljsko mesto v III. plačilnem razredu stalno ali tudi začasno.

Prosilci za te službe naj vložijo svoje prošnje, opremljene z zrelostnim, oziroma tudi s sposobnostnim spričevalom in domovnico potom predstojnega okrajnega šolskega sveta pri krajnem šolskem svetu pri Št. Petru pod sv. gorami do 1. oktobra 1895.

Okraini šolski svet Kozje, 21. avgusta 1895.

Predsednik: Tax. s. r.

Lak za šolske table brez leska,
kilogram 2 gold.

Tintni ekstrakt, nestrupeni,

1 kilogram. za 8—10 kilogr. dobre tinte za šolsko rabo, 1 kilogram 1 gl. 20 kr.
priporoča

Adolf Hauptmann,

6—10

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in kleja v Ljubljani

razpošilja na zahtevanje brezplačno in franko svoj ilustrovani cenilnik oljnatih barv, firnežev, lakov, suhih, kemičnih, prstenih in mineralnih barv, düsseldorfskih, oljnatih in akvarelnih barv za umetnike, barv za fotografe, emajl-, majolika- in lazurnih barv, potrebnih za oljnato in akvarelno slikanje, čopičev, tint, kakor tudi še mnogo drugih predmetov za obrtnijo, šole in domačo rabo.

Vsebina. I. Sedmi občni zbor „Zaveze slov. učiteljskih društev“ v Novem mestu 4. in 5. sept. 1895. — II. Vzroki slabemu šolskemu obiskovanju in sredstva, kako jih odpraviti. (Jovan Zotter.) — III. Umita posoda. (V. Pulko.) — IV. Slovstvo. (Ocene. Novosti.) — V. Društveni vestnik. — VI. Dopisi in druge vesti. — VII. Natečaji in inserat.